

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

ЛЕКТОРСЬКА ПРАКТИКА

Програма
для вищих навчальних закладів
культури і мистецтв I–II рівнів акредитації

Спеціальність
“Музичне мистецтво”

Спеціалізація
“Теорія музики”

Київ 2007

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

ЛЕКТОРСЬКА ПРАКТИКА

Програма
для вищих навчальних закладів
культури і мистецтв I–II рівнів акредитації

Спеціальність
“Музичне мистецтво”

Спеціалізація
“Теорія музики”

Київ 2007

Видання здійснено на замовлення Державного методичного центру
навчальних закладів культури і мистецтв України

ЛЕКТОРСЬКА ПРАКТИКА

Програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 24 с.

Укладач	Ж. А. Литвиненко – викладач Київського державного вищого музичного училища ім. Р. М. Глієра
Рецензенти:	О. Г. Таранченко – доцент Національної музичної академії ім. П. І. Чайковського, кандидат мистецтвознавства Л. Г. Лісничка – викладач Чернігівського музичного училища ім. Л. М. Ревуцького, завідувача теоретичним відділом
Редактор	Є. Д. Колесник
Відповідальний за випуск	А. І. Ткаченко

Всього – 27 годин
Індивідуальних – 17 годин
Самостійних – 10 годин

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма з предмета “Лекторська практика” розрахована на студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв I–II рівнів акредитації на основі базової і повної загальної середньої освіти.

Предмет “Лекторська практика” викладається студентам спеціалізації “Теорія музики” в VII семестрі. Обсяг курсу – 17 годин індивідуальних занять. На самостійну роботу студентів відводиться 10 годин. Загальний обсяг – 27 годин. Формою контролю з предмета “Лекторська практика” є диференційний залік в VII семестрі.

Програма укладена з урахуванням вимог державного стандарту нормативного предмета “Лекторська практика” і рекомендована для впровадження в практику викладання даної навчальної дисципліни у вищих закладах мистецької галузі.

Предмет “Лекторська практика” є складовою частиною циклу професійно орієнтованих дисциплін, які в навчальному плані визначені як “Теорія і практика педагогічної майстерності”. Він безпосередньо пов’язаний з педагогічною практикою, педагогікою і психологією, предметами спеціального циклу і передбачає виховання певних вмінь та навичок, потрібних для подальшої педагогічної роботи студентів.

Предмет “Лекторська практика” виконує важливу роль в системі єдиного і багатогранного навчального виховного процесу формування спеціаліста-викладача дитячої музичної школи, який має бути пропагандистом музичного мистецтва.

Навчальне видання

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк ризографічний
Ум. друк. арк. 1,4. Наклад 100 прим.

ПП “НОВА КНИГА”

21029, м. Вінниця, вул. Квятека, 20;
Тел./факс: (0432) 52-34-82, 52-34-81
E-mail: zbut@novaknyha.com.ua

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 2646 від 11.10.2006 р.

*) Державний методичний центр
навчальних закладів культури і
мистецтв України, 2007

МЕТА КУРСУ

Залучення студентів до музично-просвітницької діяльності через опанування ними різних форм лекторської роботи, що є невід'ємною складовою формування майбутнього спеціаліста – викладача ДШЕВ.

ЗАВДАННЯ КУРСУ

- Ознайомлення з різними формами лекторської практики;
- формування умінь і практичних навичок з підготовки та проведення різних форм публічних виступів;
- поглиблення теоретичних знань студентів та збагачення їхньої музичної свідомості;
- розвиток творчого потенціалу, ініціативи студентів та сприяння пошуку нових форм просвітницької роботи;
- залучення молоді та юнацтва до найкращих творів світового мистецтва;
- сприяння вихованню музично-естетичного смаку, слухацької культури;
- виховання національної свідомості студентів, пропаганда вітчизняної класичної та сучасної музики.

ЗМІСТ КУРСУ

Важливою умовою досягнення мети курсу є глибока взаємодія лекторської практики з виконавською практикою та предметами спеціального циклу.

Лекторська робота розподіляється на два етапи:

- перший етап передбачає практичну роботу з підготовки різних форм публічних виступів;
- другий етап – проведення та обговорення публічних виступів.

В цій роботі студенти набувають досвіду узагальнення тих знань, умінь та навичок, які вони одержали, вивчаючи предмети спецкурсу. Процес підготовки виступу привчає студентів до осмислення стилевих та жанрових особливостей того чи іншого музичного твору, усві-

домлення історичних умов конкретної епохи і особистості композитора або музичного діяча, сприяє відчуттю особливості його творчої долі.

Ця робота сприяє формуванню багатьох умінь та навичок сценічного виступу, творчому спілкуванню з колективами виконавців різного фахового напрямку, з різною слухацькою аудиторією, а також виявляє творчі здібності студентів.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Як відзначалося, предмет “Лекторська практика” передбачає формування умінь та навичок з підготовки та проведення різних форм лекторської роботи. Послідовність та опанування цих форм визначається їх складністю і відбувається поетапно.

На початковому етапі студенти вчаться засвоєнню такої найбільш доступної форми публічного виступу як *ведення концерту*. Головна мета тут – формування елементарних навичок культури мови та її емоційної виразності.

Наступна форма виступу – *ведення анотованого концерту* – передбачає формування умінь та навичок складання анотацій до музичних творів різних жанрів, побудову концертної програми та подальше відпрацювання техніки мови. Якщо навчання буде продовжено далі на більш високому освітньому кваліфікаційному рівні, можливо запропонувати студенту моделювання уявного анотованого концерту та його побудови.

У подальшому студенти набувають навичок підготовки та ведення більш складних форм публічних виступів, якими є: *вступне слово, тематична лекція з наскрізною музичною ілюстрацією та тематична лекція-концерт*. Всі вони є різновидами однієї форми виступу, які пов'язані з літературним текстом, передбачають більш глибокі завдання, що стоять перед практикантами.

На цьому етапі передбачається створення змістовного, інформативного, цікавого та яскравого тексту виступу, формування та закріплення цілого комплексу умінь і навичок, які студент одержав при вивченні предметів спецкурсу.

Протягом семестру студент повинен провести два публічних виступи різної форми. Вибір цих форм для кожного студента індивідуальний. Це залежить від творчих здібностей студента, які викладач визначає на перших заняттях, а також від умов виступу та слухацької аудиторії. На цій основі викладач розробляє методичні рекомендації щодо підготовки студента до виступів. Решта форм лекторської практики опановується на уроках з викладачем. Розподіл загальної кількості годин практичних занять для кожного студента залежить від обраних викладачем двох форм публічних виступів. Орієнтовна тривалість часу концерту на початковому етапі – до 30 хвилин, на подальших етапах – до 60 хвилин.

З метою формування навичок аналізу та критичної оцінки виступу передбачається присутність всієї групи під час виступу кожного студента з послідовним обговоренням на уроці, тобто форма пасивної лекторської практики.

Однією з перспективних форм роботи з лекторської практики студентів може бути музичний лекторій, робота якого будується на основі загального плану навчального закладу та плану заходів лекторської практики і органічно поєднує у собі два види практики: лекторську та виконавську. Саме у такій роботі поглиблюються індивідуальні творчі здібності студентів, виявляються потенціальні можливості кожного студента, його здатність до спілкування з різною аудиторією.

Планування тематики лекторської практики відбувається наприкінці навчального року на основі програмних вимог та навчального репертуару виконавських відділів. Це потребує тісного зв'язку з цикловими комісіями та постійної координації при розробці тематичного календарного плану лекторської практики. Іноді виникає необхідність розширення музичного репертуару з метою більш глибокого розкриття теми лекції, включення позапрограмних творів. Такі питання заздалегідь узгоджуються з викладачами виконавських відділів.

Важливими умовами успішного проведення виступів є певна підготовча робота по забезпеченню постійної бази практики, відповідної слухацької аудиторії та пропагування цієї роботи (договори, афіші, програми).

Слухачами традиційно є учні СШ, ДШЕВ, студенти музичних училищ та інших навчальних закладів. За умов наявності талановитих та здібних до цієї роботи студентів-практикантів є можливість організувати виступи для широкої громадськості міста.

Для підвищення зацікавленості та формування свідомого ставлення студентів до лекторської практики рекомендується відвідування концертів, вистав, прослуховування певних радіо- і телепередач з наступним обговоренням на уроці.

Для набуття початкових навичок сценічної мови бажано було б залучати по можливості акторів або режисерів місцевих театрів, дикторів радіо і телебачення.

В процесі оволодіння студентами всіма необхідними вміннями та навичками самостійної роботи з лекторської практики важливим є пробудження їх зацікавленості цією роботою, усвідомлення значення просвітницької діяльності як необхідного компонента майбутнього фаху – викладача ДМШ.

У програмі подано орієнтовний тематичний план з розподілом навчального часу на вивчення окремих тем. Розподіл тем передбачає логічне послідовне опанування студентами основних форм лекторської роботи.

Тема 1 має на меті дати загальне уявлення щодо змісту предмета, ознайомити студента з його цілями, завданнями та теоретичними основами риторики; з тематикою та різними формами публічного виступу; з практичними формами роботи з підготовки та проведення виступу.

Теми 2 та 3 пов'язані з практичними формами роботи та розглядають методичні рекомендації щодо поетапної роботи студента з підготовки та проведення публічного виступу різної форми.

До програми додається орієнтований перелік тем публічних виступів, які були апробовані автором даної програми у власній лекторській практиці.

ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назва теми	Кількість годин
	IV курс VII семестр	
1	Вступна бесіда. Мета, завдання, предмет курсу. Загальні теоретичні основи риторики. Тематика та форми лекторської практики. Форми роботи з підготовки та проведення публічного виступу. Визначення творчих здібностей студента та розробка його індивідуального плану роботи на семестр.	2
2	Практична робота з підготовки різних форм публічного виступу: <ul style="list-style-type: none"> • ведення концерту • ведення концерту з коментарями (анотаціями) • вступне слово до концерту • тематична лекція з наскрізною музичною ілюстрацією • тематична лекція-концерт 	10
3	Проведення концертів. Репетиційні заходи. Виступ. Обговорення виступу	5
	Всього	17
	Диференційний залік	

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Вступна бесіда.

Визначення мети, завдань курсу. Загальні теоретичні основи риторики. Короткий огляд мистецтва видатних ораторів минулого, їх значення в розвитку музичної культури сьогодення. Вітчизняне ораторське мистецтво.

Тематика. Огляд та визначення напрямків тематики за її змістовною диференціацією:

- академічна, яка пов'язана з навчальним репертуаром виконавських відділів;
- тематика, обумовлена ювілейними та пам'ятними датами композиторів;
- тематика, яка базується на творах сучасних українських композиторів – представників різних композиторських шкіл, що подається в аспекті “Традиції і сучасність”. Вона спрямована на усвідомлення студентами наступності у вітчизняній музиці;
- краєзнавча тематика, зокрема пов'язана з історією свого міста, його культурою; з історією свого музичного училища, його минулого та сучасного, історії окремих відділів, з творчими досягненнями його випускників;
- тематика, присвячена історії створення та складу певних оркестрів, ансамблів, історії окремого інструменту, певного конкурсу, оперної вистави, музичного жанру, видатного виконавця тощо.

Форми лекторської практики. Ознайомлення студента з різними формами виступу, найбільш поширеними в концертній практиці та необхідними в його подальшій педагогічній діяльності:

- ведення концерту;
- ведення концерту з коментарями;
- вступне слово до концерту;
- тематична лекція біографічного змісту або історико-культурного спрямування з наскрізною музичною ілюстрацією;
- тематична лекція-концерт.

Форми роботи з підготовки та проведення виступів. Визначення та усвідомлення студентом послідовності основних форм роботи:

- створення плану-сценарію на основі обраної теми, концертної програми та форми виступу;
- вивчення якісного складу слухацької аудиторії та акустичних умов приміщення (бази) виступу;
- підбір літератури, її систематизація та аналіз, опрацювання;
- підбір ілюстративного матеріалу з суміжних видів мистецтва;
- робота з музичним матеріалом, складання анотацій, побудова концертної програми;
- робота над сценічним виконанням тексту виступу;

- робота з технічними засобами;
- складання хронометражу виступу, проведення респетицій.

Розробка індивідуального плану роботи практиканта на семестр. Визначення творчих здібностей студента, загального кругозору, рівня базових знань, психо-фізичних особливостей, комунікативності, емоційності, лекторських здібностей.

Визначення тематики, форм виступів, бази практики, складу слухачької аудиторії та строків виступів.

Тема 2. Практична робота з підготовки різних форм публічного виступу.

Ведення концерту (оголошення музичних творів та їх виконайців). Головна мета – робота над чіткою та виразною мовою. Початковий етап опанування студентом елементарних навичок культури мови (чіткої дикції, інтонаційної виразності, сценічної поведінки, відповідного зовнішнього вигляду). Встановлення емоційного контакту з аудиторією.

Ведення концерту з анотаціями. Головна мета – складання анотацій до музичних творів різних жанрів, побудова концертної програми, подальше відпрацювання техніки мови.

Послідовність етапів роботи: ознайомлення та прослуховування музичних творів → аналіз твору → складання анотацій → побудова концертної програми.

Прослуховування та обговорення музичних творів передбачає самостійне ознайомлення студента з кожним твором концерту (обов'язково з клавиром) у запису або у виконанні студента, який бере участь у концерті. Головна мета прослуховування – ретельне осмислення емоційно-образного змісту твору та розвитку його музичного образу. Прослуховування найбільш складних та маловідомих творів, визначення їх змісту, засобів музичної виразності за допомогою викладача на уроці.

Аналіз музичного твору спрямований на закріплення багатьох навичок та вмінь, здобутих студентом в курсах “Аналіз музичних творів”, “Світова музична література”.

Визначення особливостей аранжування, якщо музичний твір виконується іншим інструментом (порівняння тембру, музичних барв у звучанні тієї чи іншої теми оригіналу та перекладення).

Складання анотацій до музичного твору має на меті визначення жанру, змісту, характеру, засобів музичної виразності, типових рис стилю композитора в цьому творі. Можлива стисла розповідь про історію створення твору, якщо вона цікава. Адаптація змісту та стилю мовного викладу до рівня непрофесійного слухача, роз'яснення музичної термінології.

Анотація до музичного твору в концерті з творів різних композиторів містить невеличкий вступ, в якому надаються стислі відомості про авторів музики, що виконується. Зміст вступу передбачає акцентування національної самобутності композитора, належності його до певного художньо-стильового напрямку епохи, визначення різних аспектів його діяльності, стислу характеристику його тематики, образної сфери, жанрів його творчості.

Побудова концертної програми сприяє формуванню навичок сценічної режисури. Головна мета – усвідомлення необхідності побудови програми за принципом зростання внутрішнього емоційного напруження, яке закінчується кульмінацією. Використання принципу контраста творів за жанром, характеру творів, інструментів, виконавців. В лекції біографічного змісту слід додержуватися хронологічного принципу.

Вступне слово до концерту, тематична лекція-концерт або тематична лекція з наскрізною музичною ілюстрацією – взаємопов'язані з роботою над літературним текстом та методикою його опрацювання.

Робота над текстом.

Послідовність в роботі над текстом: складання попереднього плану – огляд та аналіз літератури → використання ілюстративного матеріалу з суміжних видів мистецтв → складання розгорнутого плану, тез, конспекту → редагування тексту.

Складання попереднього плану. Визначення головних питань, фактів, подій, часу, епохи. Головна мета плану – формування логічного мислення студента, усвідомлення змісту, структури та функцій розділів лекції (вступ, основна частина, завершення).

Огляд та аналіз літератури включає опрацювання студентом рекомендованої викладачем літератури та самостійну роботу з пошуку додаткової літератури. Робота викладача зі студентом на уроці передбачає:

- аналіз літератури, її систематизація за тематичним змістом, проблематикою, стилем викладу;
- опрацювання мемуарної, епістолярної спадщини митця;
- звернення до енциклопедій, словників та іншої довідкової літератури для швидкого орієнтування студента в широкому колі різноманітних джерел інформації;
- пошук та відбір цитат, де головними критеріями є: лаконізм, глибока змістовність, почуття міри і доцільність їх використання.

Використання ілюстративного матеріалу з суміжних видів мистецтва активізує сприйняття слухачів та їх асоціативно-образне мислення. Самостійна робота з підбору цього матеріалу поглиблює знання студента з курсу “Українська та зарубіжна культура” та стимулює навички творчої роботи.

Критерії відбору віршів: співзвучність образно-емоційному строю музики композитора та можливість сценічного виконання практикантом.

Використання репродукцій картин художників, фотографій, які надають уяву про зовнішній вигляд композитора та життєві обставини міста, де він народився і працював тощо.

Рекомендації щодо ведення конспекту під час самостійної роботи над літературою за темою лекції: систематизація та відбір фактів; усвідомлення логічної послідовності викладу матеріалу; логічне співвідношення тез; пропорційність частин; урахування регламенту часу кожного розділу, створення логічної структури тексту.

Редагування тексту – найбільш складний та відповідальний етап роботи. Остаточна переробка і уточнення плану лекції, удосконалення її структури:

- ретельний відбір фактологічного, іконографічного та ілюстративного матеріалу;
- відпрацювання логіки викладу, літературного стилю, окремих стилістичних зворотів;
- акцентування уваги на вступному та заключному розділах лекції (включення до вступного розділу яскравих за формою зворотів та звернення до слухачької аудиторії з метою заволодіння її увагою, зокрема використання поезії або музичного твору чи його фрагменту в живому звучанні або в запису);

- розробка умовних знаків для досягнення наочної виразності тексту (підкреслення різними кольорами основних думок, ключових слів, імен, тез, назв творів, дат). Перевірка відповідності текстової частини загальній темі і всієї спрямованості лекції.

Тема 3. Проведення концертів.

Підготовка виступів. Репетиційні заходи. Озвучення тексту виступу, робота над його сценічним втіленням – другий етап лекторської роботи студента. Обумовленість рівня емоційного сприйняття і засвоєння слухачами змісту лекції відповідно до якості виконання тексту студентом. Головне завдання в підготовці сценічного виступу студента – це численні тренування та відпрацювання тексту виступу щодо культури, техніки мови.

Розробка виконавської партитури тексту виступу: позначення підйому чи спаду інтонації, прискорення чи уповільнення темпоритму, акцентів, логічного наголосу, логічних пауз, правильного “художнього” дихання тощо. Ці умовні знаки повинні бути розміщені в студентському зошиті впродовж всього тексту.

Опрацювання невербальних засобів мови: робота над правильною постанові міміки, пантоміміки і внутрішнім налаштуванням студента на контакт з аудиторією. Під час виступу студента не повинно бути неприродних рис, як то: театральність, надмірна жестикуляція тощо.

Робота з технічними засобами (аудіо, відео, мікрофоном) передбачає попереднє ознайомлення з акустичними особливостями приміщення виступу та можливості їх використання.

Проведення хронометражу кожної частини лекції, концерту за планом-сценарієм. Вивірення пропорційності всіх розділів виступу, часове співвідношення різних частин концерту, коригування послідовності тексту і музики.

Загальна репетиція в приміщенні проведення виступу, в якому беруть участь усі студенти (лектор і виконавці) – заключний етап підготовки виступу.

Виступ – реалізація всієї тривалої попередньої підготовчої роботи, її кульмінація.

Вимоги до виступу – наявність плану, розгорнутого конспекту (або повного тексту), відповідно до якого викладається матеріал, вільне володіння ним та контакт з аудиторією.

Серед головних умов досягнення якісного виступу – належний психологічний стан лектора-дебютанта, вироблення навичок самоконтролю, орієнтація на специфіку конкретної слухацької аудиторії, акустичних умов приміщення, в якому відбувається виступ.

Обговорення виступу – це аналітичний, заключний етап роботи.

Підкреслення як позитивних так і негативних моментів виступу. Формування навичок критичного та самокритичного ставлення до свого виступу. Критеріями оцінки виступають:

- емоційно-естетична реакція слухацької аудиторії та вміння спілкуватись з нею;
- глибина розкриття теми (змістовність, інформативність, цікавість);
- наявність творчих знахідок, вдалих відхилень від стандартів у побудові тексту;
- загальний внутрішній стан практиканта (впевненість – невпевненість, хвилювання, байдужість тощо);
- мова (дикція, орфоєпія, виразність – інтонаційна, темпова, образна);
- звучання голосу (звучність, тембр, дихання);
- зовнішній вигляд (міміка, жестикуляція, поза тощо).

Вміння та навички:

- складання бібліографії;
- робота з літературою;
- складання плану, конспекту виступу;
- визначення та підбір ілюстративного матеріалу (музичного, поетичного, образотворчого);
- аналіз музичного твору та складання анотацій до нього;
- побудова концертної програми;
- використання сучасних технічних засобів;
- опанування елементарних навичок сценічного виконання тексту;
- вміння провести хронометраж виступу;
- уважне та критичне ставлення до свого виступу.

ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

1	Робота з літературою: <ul style="list-style-type: none"> • пошук та складання бібліографії за темою лекції; • систематизація та вивчення рекомендованої та додаткової літератури; • написання плану, конспекту, а також повного викладу тексту виступу. 	4 години
2	Пошук та підбір ілюстративного матеріалу з суміжних видів мистецтв до теми лекції.	1 година
3	Ознайомлення та прослуховування музичних творів з програми концерту	3 години
4	Пасивна практика (зокрема відвідування лекцій-концертів однокурсників з подальшим їх обговоренням на уроці)	2 години
Всього		10 годин

ФОРМА ТА СТРУКТУРА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

В кінці семестру навчальним планом передбачено диференційований залік, який враховує роботу студента протягом семестру.

Вимоги до заліку:

1. Проведення двох публічних виступів різної форми.
2. Повний текст виступів (письмова форма).

Текст виступу має бути чітким, відповідно оформленим, друкованим або написаним власноруч. На титульному листі зазначається назва навчального закладу, тема концерту, прізвище, ім'я студента, а також прізвище викладача, назва відділу. Друга сторінка має містити план виступу із зазначенням сторінок розділів. В кінці роботи студент подає список використаної літератури, ставить дату і підпис.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ
ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ**

Рівні навчальних досягнень	За 5-ти бальною системою	Критерії навчальних досягнень студентів
1	2	3
Початковий	2	Студент володіє незначною частиною практичних навичок роботи з підготовки та проведення різних форм публічного виступу. Не вміє підібрати до теми літературу та опрацювати її. Виявляє низький рівень в роботі з музичним матеріалом. Не вміє працювати самостійно. Недостатній рівень культури мови. Відсутність контакту з аудиторією. Необхідний матеріал з предмета не засвоєний. Байдуже ставлення до предмета.
Середній	3	Студент володіє окремими навичками і вміннями з підготовки та проведення різних форм публічного виступу. Студенту бракує вміння працювати з літературним та музичним матеріалом, логічної послідовності в побудові тексту лекції, вміння складати анотації до музичного твору. Не завжди вміє коригувати рівень лекційного матеріалу до рівня слухачів за змістом та стилем мовного викладу. Не вміє працювати самостійно. Не достатнє знання тексту лекції обумовлює низький рівень спілкування з аудиторією. Виявляє певну виразність, чітку дикцію в сценічній мові, але загальний рівень культури мови недостатній. Не виявляє зацікавленості в лекторській роботі.

Рівні навчальних досягнень	За 5-ти бальною системою	Критерії навчальних досягнень студентів
Достатній	4	Студент на достатньому рівні володіє вміннями і навичками з підготовки та проведення різних форм публічного виступу. Вміє підібрати до теми відповідну літературу та відпрацювати її, але йому бракує творчого використання дібраного матеріалу. Виявляє розуміння відповідності лекції за змістом і стилем мовного викладання складу слухацької аудиторії. Потребує допомоги викладача в деяких формах самостійної роботи. Спостерігаються труднощі у встановленні контакту з аудиторією через особливості його психофізичної індивідуальності. Досягає чіткої дикції, інтонаційної виразності в сценічній мові. Виявляє свідоме і сумлінне ставлення до предмета.
Високий	5	Студент на високому рівні володіє вміннями і навичками з підготовки та проведення різних форм публічного виступу. Підбирає до теми відповідну літературу, ілюстративний матеріал, працює з різними джерелами інформації, систематизує, аналізує та творчо використовує дібраний матеріал. Вміє скласти план, анотації до музичного твору. Виявляє високу активність в самостійності роботі, високий рівень спілкування з аудиторією. Досягає чіткої дикції, інтонаційної та емоційної виразності в сценічній мові. Виявляє зацікавленість, свідоме та сумлінне ставлення до предмета, творчі здібності та здатність до оригінальних творчих знахідок.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМАТИКИ ЛЕКЦІЙ-КОНЦЕРТІВ

“Народжені Україною”

Фундатор української класичної музики – М. В. Лисенко.

Корифеї української класики: В. Косенко, Я. Степовий, К. Стеценко, М. Леонтович, С. Людкевич, М. Вериківський, М. Скорульський, Л. Ревуцький, Б. Лятошинський та ін.

Сучасні українські композитори: М. Скорик, Є. Станкович, Ю. Щуровський, В. Сільвестров, Л. Дичко та ін.

“Традиції і сучасність”

Л. Ревуцький та його учні.

А. Штогаренко та його учні.

Б. Лятошинський та його учні.

М. Скорик та його учні.

Є. Станкович та його учні.

“Наша дума, наша пісня не вмре, не загине”

Фестиваль – “Шевченківський березень” – Музична Шевченкіана “Кобзар” Т. Шевченка в українській музиці.

Творчі інтерпретації “Заповіту” в музиці композиторів ХХ ст.

Солоспіви на сл. Т. Шевченка.

Українська народна пісня на сл. Т. Шевченка.

Поетичні образи Т. Шевченка в інструментальній музиці сучасних українських композиторів.

Поезія Т. Шевченка та сучасна українська музика.

Поезія Т. Шевченка в світовій музиці.

“Барви класичної музики”

Творчість І. С. Баха

Творчість віденських класиків: Й. Гайди, В. А. Моцарт, Л. ван Бетховен.

Творчість західноєвропейських романтиків ХІХст.: Ф. Шуберт, Р. Шуман, Ф. Шопен, Ф. Ліст, Й. Брамс, Е. Гріг.

Творчість французьких імпресіоністів: К. Дебюссі, М. Равель.

Творчість російських композиторів-класиків ХІХ–ХХст.: М. Глінка, О. Даргомижський, О. Бородин, М. Мусоргський, П. Чайковський, С. Рахманінов, О. Скрейбін, С. Прокоф'єв, Д. Шостакович, Г. Свиридов, А. Шнітке, С. Слонимський та ін.

“Вічна музика”

Ювілеї та пам'ятні дати

І. С. Бах (250-річчя з дня смерті)

Й. Гайди (275-річчя з дня народження)

В. А. Моцарт (250-річчя з дня народження)

Р. Шуман (150-річчя з дня смерті)

М. Глінка (200-річчя з дня народження)

С. Прокоф'єв (50-річчя з дня смерті)

А. Хачатурян (100-річчя з дня народження)

Д. Шостакович (100-річчя з дня народження)

Українські культурні зв'язки

Дні культури “Французька весна в Україні”

Творчість французьких композиторів ХІХ–ХХст.: Ш. Гуно, К. Дебюссі, К. Сен-санс, Г. Форте, Ф. Пуленк.

Дні культури Польщі в Україні

Творчість польських композиторів ХІХ–ХХст. (Ф. Шопен, М. Шимановська, Г. Бацевич, В. Лютославський, С. Киселевський, М. Мошковський, І. Пендерський, К. Шимановський).

Дні культури Росії в Україні тощо

“Місто мос, краю мій”

Історія Київського державного вищого музичного училища ім. Р. М. Глієра

Історія фортепіанного, теоретичного, естрадного відділів тощо.

Р. М. Глієр – видатний педагог, композитор, музично-громадський діяч.

Творчий портрет Р. М. Глієра та його учнів – Л. Ревуцького, Б. Лятошинського.

Видатні випускники КДВМУ ім. Глієра.
Відомі діячі музичної культури краю, міста.

Історія оркестрів та оркестрових інструментів

Мистецтво ансамблю

Вступне слово до студентських оперних вистав та композицій з фрагментів опер: “Утоплена”, “Ноктюрн” М. В. Лисенка, “На русалчин Великдень” М. Д. Леонтовича, “Катерина” М. Аркаса, “Сотник” М. Вериківського, “Весілля Фігаро”, “Бастьєн і Бастьєна” В. А. Моцарта, “Вера Шелога” Н. А. Римського-Корсакова, “Євгеній Онєгін” П. І. Чайковського, “Алеко” С. В. Рахманінова.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Бабич Н. Д.* Основи культури мовлення. – Л., 1990.
2. *Грушевський М. С.* Про українську мову і українську школу – К., 1991.
3. *Кабалевський Д. Б.* Як розповідати дітям про музику? – К., 1981.
4. *Мацько Л. І., Мацько О. М.* Риторика. – К., 2003.
5. *Остроменський В. Д.* Художньо-педагогічний аналіз музичних творів. – К., 1989.
6. *Ревуцький Д.* Живе слово: теорія виразного читання для школи. – Л., 2001.
7. *Томан І.* Мистецтво говорити. – К., 1989.
8. *Черкашин Р. О.* Художнє слово на сцені. – К., 1989.
9. *Андроников І. Л.* К музице. – К., 1992.
10. *Апресян Г. З.* Ораторское искусство. – М., 1978.
11. *Асафьев Б.* Избранные статьи о музыкальном просвещении и образовании. – М., 1973.
12. *Бернастайн Л.* Концерты для молодежи. – Л., 1991.
13. *Бернастайн Л.* Музыка всем. – М., 1978.
14. *Васина-Гросман В. А.* Музыка и поэтическое слово. Ч. 1. – М., 1972.
15. *Васина-Гросман В. А.* Музыка и поэтическое слово. Ч. 2, 3 – М., 1978.
16. *Вандишев В. М.* Риторика. – К., 2006.
17. *Выготский Л. С.* Психология искусства. – М., 1987.
18. *Гладшьева А. О.* Сценічна мова. – К., 1996.
19. *Ерастов Н. П.* Психолого-педагогические основы лекторской деятельности. – М., 1987.
20. *Климов Е. А.* Психология: воспитание и обучение. – М., 2000.
21. *Клюев Е. В.* Риторика – М., 2001.
22. *Лагутин А.* Основы педагогики музыкальной школы. – М., 1985.
23. *Литвиненко Ж. А.* Музично-театральний лекторій “Класики – нащадкам” () Київське музикознавство; вип. 12. Зб. ст. викладачів КДВМУ ім. Р.М. Глієра – К., 2003.

24. Львов М. Р. Риторика. Культура речи. – М., 2004.
25. Методологические проблемы музыкознания. Сб. ст. – М., 1987.
26. Музыка и психика: слушать душой. Б. Любан-Плоцца, Г. Побережная, О. Белов – К., 2002.
27. Музыкальное мышление: Сущность. Категории. Аспекты исследования. Сб. ст. – К., 1989.
28. Назайкинский Е. В. О психологии музыкального восприятия – М., 1972.
29. Назайкинский Е. В. Музыкальное восприятие как проблема музыкознания () Восприятие музыки. – М., 1980.
30. Назайкинский Е. В. Звуковой мир музыки. – М., 1988.
31. Основы риторики. Гурвич С. С. и др. – К., 1988.
32. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва. Олексюк О. М., Ткач М. М. Навч. посібник – К., 2004.
33. Петрушин В. И. Музыкальная психология. – М., 1997.
34. Сагач Г. Риторика. – К., 2000.
35. Сопер П. Л. Основы искусства речи. – М., 1992.
36. Станиславский К. С. Моя жизнь в искусстве. – М., 1988.
37. Теплов Б. М. Психология музыкальных способностей. – М., 2003.
38. Тихомирова Н. Ф., Скляр Л. Л. Музыкальная психология. – К., 2001.
39. Холопова В. Н. Музыка как вид искусства. – С. – П., 2000.
40. Цытин Г. М. Психология музыкальной деятельности. – М., 1994.

Для нотаток _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Для нотаток

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____